

Mål og undervisningsplan for historie

Slutmål:

Slutmålene følger folkeskolens fællesmål.

- **Kronologi og sammenhæng:** Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.
- **Kildearbejde:** Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger.
- **Historiebrug:** Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid.

Indenfor hvert slutmål er der 4 kompetencemål.

Færdigheds- og vidensmål efter 9.klasse:

Kompetenceområdet kronologi og sammenhæng omfatter: Kronologi, brud og kontinuitet, principper for overblik, det lokale, regionale og globale samt historiekanon.

Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:

- kunne sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng og give eleven viden om begivenheders forudsætninger, forløb og følger.
- gennemgå centrale udviklingslinjer, perioder og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og den vestlige verdens historie fra tidlige flodkulturer til i dag.
- forberede og præsentere et udvalgt historisk emne, herunder søge oplysninger og bearbejde de indsamlede oplysninger.
- relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv.
- redegøre for og sammenligne samfundsstrukturer i forskellige kulturer, herunder styreformer før og nu.
- kunne gøre rede for hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud.
- opnå forståelse af historisk udvikling.
- kunne placere de forskellige historiske perioder i absolut kronologi.
- kunne forklare historiske forandrings påvirkning af samfund, lokalt, regionalt og globalt og opnå en viden om disse forandringer.
- kunne forklare brug af fortiden i argumentation og handling og have viden om funktion af historie i fortid og nutid.
- kunne udvælge kilder til belysning af fortiden og kende til kriterier for søgning af kilder.

Kompetenceområdet kildearbejde omfatter: Historiske problemstillinger og løsningsforslag, kildeanalyse samt sprog og skriftsprog.

Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:

- bruge historiske kilder og scenarier til at opnå viden om fortiden.
- forholde sig til en kildes troværdighed, bruge kildekritiske begreber som øjenvidne beretning eller andenhånds kilde, samt begynde at se på kildens tendens og få en oplevelse af, at fortiden fortolkes forskelligt.
- opnå en forståelse af kildekritiske begreber og kunne begynde at anvende dem i egne

forklaringer af fortiden.

Kompetenceområdet historiebrug omfatter: Historiske scenarier, konstruktion og historiske fortællinger samt historisk bevidsthed.

Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:

- se begivenheder som resultat af de relevante historiske forudsætninger, samt have øje for den efterfølgende konsekvenshistorik.
- forholde sig til kulturmøder og sammenstød i europæisk historie, herunder samspillet mellem den vestlige kulturkreds og den øvrige verden.
- kunne diskutere egen og andres historiske bevidsthed og have opnået en bevidsthed om faktorer, der kan påvirke historisk bevidsthed.
- kunne læse historiske kilder og nuanceret udtrykke sig, mundtligt og skriftligt om historisk problemstillinger.

Kompetencemål efter 6.klasse:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- kunne sammenligne væsentlige træk ved de historiske perioder, der er blevet arbejdet med.
- forstå at hændelser kan have historiske forudsætninger og få et øget fokus på en mulig konsekvenshistorik.
- kunne bruge absolut kronologi og med stigende sikkerhed kunne placere flere hændelser og historiske perioder i kronologisk rækkefølge.
- kunne begynde at bruge enkle kildekritiske begreber, når der arbejdes med kilder og derved få underbygget sin forståelse af, at der er tale om fortolkninger af fortiden.
- kunne læse historiske kilder og udtrykke sig både mundtligt og skriftligt om deres indhold og formålet med kilderne.

Der arbejdes med tekster, tegninger, fortællinger, dramaer og udflugter til relevante museer og steder i forbindelse med undervisningen.

Færdigheds- og vidensmål efter 6.klassetrin:

Undervisningen giver eleven mulighed for at:

- have opnået et overblik over den vestlige kulturkreds' oprindelse fra de store fortidige kulturer i Indien, Persien, Ægypten og Grækenland indtil den europæiske renæssance.
- opnå en forståelse af brud og kontinuitet imellem historiske perioder og kunne begynde at redegøre for dem.
- have en begyndende forståelse af samspillet mellem omverdens historie og Danmarks historie.
- kende til kildekritiske begreber.

Undervisningsplan for faget Historie

Fra 4. klassetrin undervises der på alle klassetrin i historie – historieundervisningen er forberedt på klassetrinene 1. til 3. klasse med fortællestof.

Vi vægter højt, at barnet føler sig tryk i sin verden og nysgerrigt undersøger historien, uden at skulle påtage sig verdens problemer i en tidlig alder. Hvorfor vi vælger først at introducere den problematiserende tilgang til historien i de ældste klasser i grundskolen.

Eleverne vil langt hen ad vejen have kendskab til de fleste kanonpunkter for folkeskolen, men vi har udeladt dem af vores fagplan og mål, da de ikke udgør en kanon for vores skoleform.

I historiefaget arbejdes der ikke med historiske scenarier, da vi anser historie for et tilbageskuende fag, og et sådant arbejde inddrager for mange af de problemer som kontrafaktisk historieskrivning også rummer.

Men tendenser og mulige scenarier kan inddrages i samfundsfag og geografi, f.eks. ved CO2 udledning, diskussion af staters arbejdssituationer eller konsekvensen af forskellige udfald af en folkeafstemning.

4.klasse:

I 4. klasse er hovedtemaerne Nordisk Mytologi, de norrøne heltesagn og vikingetiden.

I første periode er den overordnede overskrift: Den nordiske mytologi. Her bliver eleverne bekendte med de mange facetterede guder og det verdensbillede, som de indgår i. Dette sker bl.a. gennem fortælling og læsning.

Desuden reciteres der fra den ældre Edda og anden relevant litteratur, hvor allitteration optræder. Eleverne laver egne tekster og illustrationer gennem begge perioder. Udover at understøtte tekstindholdet skal illustrationerne indeholde mønstre og andet fra vikingetiden. I tilknytning til perioden kan der opføres et gude- eller vikingespil.

I den anden periode læses bl.a. dele af den store sagnskat fra Saxos Danmarks krønike, hvor helte som Regnar Lodbrog, Sigurd Fafnersbane tages op. Også de tidligste konger både før og efter Harald Blåtand beskrives.

Desuden arbejdes der med vikingetiden i nærområde og på landsplan både geografisk, politisk, religiøst og teknologisk. Synsfeltet udvides til de øvrige nordiske lande og Nordens påvirkning af det øvrige Europa.

I tilknytning til perioden tager eleverne på ture til f.eks. Lejre med overnatning og evt. Til Vikingskibsmuseet i Roskilde. Derudover arbejdes med forskellige relaterede håndværk som fremstilling af lerperler, torshamre, skjolde o.lign.

5.klasse:

I 5. klasse er hovedtemaet konturerne af menneskehedens historiske gang. Eleverne indføres i, hvorledes mennesket bevæger sig fra jægere og samlere til bosiddende jordbrugere og videre til skabere af komplekse specialiserede samfund. Som billede på denne udvikling indføres eleverne i, hvorledes mennesket i de tidligste store flodkulturer ved Ganges, Eufrat og Tigris og Nilen udvikler samfund. Dette sker i enkle monumentale billeder og anskuelige fortællinger om bestemte, udvalgte repræsentationer for det, der er mest karakteristisk for hvert enkelt folk og kulturperiode. Disse repræsentationer giver eleverne, (som i 4. klasse), indblik i både

geografiske, økonomiske, religiøse og ikke mindst i teknologiske forhold.

Udover læsning af fagrelaterede tekster og almindelig emneskrivning skal eleverne fremstille produkter som relaterer sig til perioden. Dette kunne være som lerfigurer, krukker, malerier og plancher.

Desuden besøger eleverne Glyptoteket, hvor de bliver guidet gennem den ægyptiske samling og efterfølgende tegner udvalgte skulpturer eller genstande.

I den anden periode koncentrerer undervisningen om den arkaiske og den klassiske græske tid. Perioden indledes med en indføring af det mytologiske univers, hvor bl.a. guderne beskrives med deres karaktertræk, attributter og særlige handlemønstre. Herefter bliver eleverne introduceret for Homers episke værker og fortællingerne om Herakles, Jason, Perseus m.fl.

Herfra tages forskellige emner op fra den klassiske græske historie. Eksempelvis: Den græske bystat, polariteten mellem Sparta og Athen, Olympiaden, handelsforholdene, pengesystemet, filosofien m.fl.

I periodens sidste del bliver eleverne bekendt med Herodot og hans historieskrivning om perserkrigene. Her tages en kritisk stillingtagen til, hvad historiskrivning kunne være.

Perioden afrundes med en biografisk skildring af Alexander den Store.

I tilknytning til denne periode arbejdes der med:

1. Recitation af versmålet heksameter fra Illiaden, Odysseen e.lign.
2. Demokratisk rollespil
3. Den klassiske femkamp
4. Udarbejdelse af relieffer
5. Ekskursion til Glyptotekets klassiske samling

6.klasse

Som fagplanerne for 4. og 5. klasse er der for 6. klasse ligeledes to historie-perioder. I den første periode er hovedemnet Romerriget.

I store træk indføres eleverne i hvorledes Rom succesivt udvikler sig fra den mytiske grundlæggelse over kongetiden og republikken til kejsertidens fødsel og sammenbrud. Dog arbejdes der grundigt med De puniske Krige, republikkens overordnede stukturer og tiden omkring Julius Cæsar og Kejser Augustus. Sideløbende bliver eleverne bekendt med forskellige temaer som karakteriserer epoken. Eksempler på dette kunne være: Konstantin den Store, Kristendommens opdukken og manifestering, senatet, hærens organisation, Romerloven, de teknologiske landvindinger og ikke mindst romaniseringen af provinserne.

I den anden periode føres historien videre fra folkevandringstiden til grundlæggelsen af de første europæiske nationer. En repræsentant for dette kunne være Karl den Store. En udvidet gennemgang af middelalderens feudale strukturer og polariteten mellem det verdslige og religiøse tegnes op.

Vigtige temaer herfra er munkebevægelserne, ridderen, korstogene, relikviekulturen og middelalderbyens nye borgerstand. Muhammeds liv, den arabiske kulturs ekspansion og dens videns indflydelse på vor europæiske kultur indgår også som pensum for perioden.

I slutningen af perioden føres Danmarkshistorien videre fra 4. klasse. Her bliver eleverne bekendt med kristendommens indførelse og etablering, Valdemarerne, Kalmarunionen og Hanseforbundet.

I tilknytning til perioderne arbejdes der med ekskursioner til relevante museer.

7.klasse

I 7. klasse gennemgås først baggrunden for og konsekvenserne af Europas opdagelse og kolonisering af den øvrige verden. Som det vil fremgå af det nedenstående undervisningsindhold for dette fag, får de historiske emner nu en større tværfagligt relevans bl.a. fra fag som fysik, astronomi og geografi.

Personligheder som Henrik Søfareren, Vasco da Gama, Columbus, Hernan Cortez m.fl. bliver øjenåbnere for nye verdener og kulturer. Dette står analogt med, at eleverne nu søger mere og mere fagviden fra andre kilder end det fra skolen givne og dette fordrer nye læringsteknikker. Med de opdagelsesrejsende som omdrejningspunkt udspringer vigtige temaer for tiden:

1. Den ideologiske kamp om et nyt geografisk og astronomisk verdensbillede med eksponenter som Gallilei, Copernicus, Tycho Brahe på den ene side og kirkens repræsentanter på den anden.
2. Trekanthandlen og slaveriet som trækker linjer helt op til nutiden.
3. Tekniske landvindinger som nye skibstyper, navigationsinstrumenter m.fl.

I den anden historieperiode belyses Europas interne historie i samme tidsrum. Punktnedslag kan være 100-årskrigen, renæssancen i Norditalien både økonomisk, kunstnerisk og tankemæssigt, reformationen og modreformationen, bogtrykkerkunstens opfindelse og dens konsekvenser, 30- årskrigen, og England og Frankrigs udvikling i 1500- og 1600-tallet.

I Danmarkshistorien bliver eleverne bl. a. gjort bekendt med livet i Danmark under Christian d. 4. og Englandskrigene og deres konsekvens for Danmark som nationalstat.

Vi ønsker at inddrage IT og søgning af relevante kilder og viden digitalt fra 7. klassetrin, sådan, at eleverne er i stand til kritisk at udvælge den viden, som de søger og benytter i deres videre historiske arbejde.

8.klasse

I 8. klasse behandles i 1. periode polariteten mellem Frederik den Stores Tyske Rige og Louis den 14.s Frankrig, som bl.a. fører til Den franske revolution og Den amerikanske frihedskrig. Uafhængighedserklæringen fra den sidstnævnte er et vigtigt emne for klassetrinet. Det samme er industrialiseringens fremkomst, udvikling og konsekvenser frem mod det 20'ende århundrede både teknologisk, politisk og socialt.

Dampmaskinen og vævens udvikling, de afgørende forandringer i vareproduktion, fordeling og transport, imperialismen, de sociale forhold i industribyerne, arbejderbevægelsens tidlige historie og de tidlige kvindebevægelser kan være relevante emner.

I anden periode føres undervisningen frem til afslutningen af 2. verdenskrig og FN's grundlæggelse. Dronning Victorias England, Bismarcks samling af Tyskland, kampen om verdensmarkederne, 1. verdenskrig, USA's position i mellemkrigstiden, den russiske revolution, de fascistiske bevægelser samt 2. verdenskrigs ændring af verdensbilledet belyses.

I Danmarkshistorien bliver eleverne bekendte med Den Danske Grundlov, De slesvigske krige og Danmark under besættelsen.

9.klasse

I 9.klasse tages der udgangspunkt i overgangen til enevælden i Danmark. Elementer fra tiden før bliver trukket frem, som f.eks. Jyske lov. Fokus er på enevældens periode, hvor emner som skattebetaling, militærets organisering, statsadministrationen, korruption og bøndernes stilling tages op. Dette danner baggrund for en forståelse af, at først kom loven, så en stærk stat og derefter demokratiet. Hvis overgangen til demokratiet ikke er taget op i 8.klasse, medtages dette før.

Grundloven af 1953 læses både som historisk kilde men også som udgangspunkt for en diskussion af, hvilket fundament det danske demokrati hviler på. Grundloven læses i samspil med undervisningen i samfundsfag. Hvis kvinders rettigheder ikke har været i fokus i 8. klasse, tages emnet op i forbindelse med Grundlovs ændringen i 1915, gerne ud fra et kildemateriale.

Derefter arbejdes der med den klassiske danske demokratidiskussion mellem Hal Kock og Alf Ross, dvs. deltager demokrati overfor formelt demokrati og diskussionen sættes ind i en samtid. Derefter arbejdes der med de klassiske politiske ideologier, hvor tænkere og tanker sættes ind i en samtid: John Locke, Adam Smith, John Stuart Mill, Edvard Burke, Karl Max og E. Bernstein.